

Az út

„Ez az út végzetes személyes drámánk lett. Ulay a Góbi-sivatagtól indult, én meg a Sár-ga-tengertől. Aztán ahogy mindketten megtettünk 2500 km-t, találkoztunk a kínai nagy fal közepén és »Isten hozzád«-ot mondtunk egymásnak.”

Marina Abramovič

A férfi bement a kávéházba és a legkevésbé feltűnő zugot választotta. Helyet foglalt, teát rendelt és várt. Sandán nézett körül a helyiségben. Még soha nem volt itt. A kávéház eléggé eldugott helyen volt a város kicsi utcájában, kilátás csak a szemközti épületre nyílt. Egyedül sosem jött volna ide, de most olyan helyre volt szüksége, ahol nem volt esélye, hogy ismerőssel találkozzék. Néhányszor már járt errefelé, emlékezett rá, hogy ez amolyan kicsi hely, s amikor eljött az ideje, hogy megfelelőt keressen, ezt választotta.

Otthon még fontolgatta, vajon hozzon-e magával minden levelet.

Végül fölöslegesnek tartotta, csak a legelsőt és az utolsó kettőt vette magához – az egyiket belga bélyeg és pecsét volt, a másikon cseh, Prágából. Ha ezek a levelek nem lennének, valószínűleg soha nem kezdeményezte volna ezt a találkozót, már régtől mondogatta, hogy ebből éppen elege van, egyes embereknek nem kellene találkozniuk, bármi történt is köztük a múltban. Csakhát egyszer az a hihetetlen dolog történt, hogy egy napon a postaládájában váratlanul nagyon szép bélyeggel és pecséttel ellátott levelet talált, amiről később megállapította, hogy indiai, Újdelhiből érkezett.

Számítógéppel írt angol nyelvű levél volt. Az angolban nem volt eléggé jártas, az első olvasásra annyit bogyott ki, hogy egy Sh...a G. nevű férfi tanítványává választotta, hogy segítsen neki magasabb lelki szintre jutni. *Éppen egy több világrészt érintő útra készülök* – írja a levélben –, *hogy meglátogassam tanítványaimat, s megállok Közép-Európában is. Az nem lényeges, miképpen jutottam a címédhez, csupán az, hogy éppen rád esett a választásom.* A férfi ezt akkor többször elolvasta és nagyon meglepődött. A borítékon nem volt a feladó címe, meg az is zavarba hozta, hogy a levelet számítógépen írták. A bélyeg azonban igazi volt, és a pecsét is valódinak tűnt. Naí Dillí. Régebben levelezett egy Bombay közelében élő indiai mesterrel, aki rendszeresen küldözgette neki lefordítva az indiai szólásokat és tanácsokkal látta el különféle kérdésekben. Csakhogy jó ideje már nem jelentkezett, nem válaszolt, ezért a férfi azt gondolta, hogy a mester valószínűleg már elérte a maga magasabb lelki szintjét.

Ennek a levélnek az olvasása közben néha arra gondolt, hogy Sa...a G. átvállalja a bombai

mester feladatát, de nincs lehetősége rákérdezni, mert – bár sokszor ellenőrizte – a feladó címe nem volt feltüntetve a levélben sem.

Volt még egy lehetőség, hogy valaki a bolondját járattja vele. Napjainkban már nem gond hamisítani egy bélyegzőt és indiai bélyeggel küldeni levelet. Csak az volt benne a bökkenő, hogy a világon kevés ember tudhatta, aki valamit is tudott a férfi lelki érdeklődésének területéről. Ő is csak a legközelebbieknek tett róla említést, és nem feltételezte, hogy közülük képes volna valaki ilyen rossz viccre. Ezért várt.

Egy hónap múlva újabb levélre akadt a levél-szekrényében, ezt a New Hampshire-i Doverben adták fel. Sa...a G. ebben a festői vidéki városkáról írt, a gyönyörű vidékről és lakóikról, akik tárt karokkal fogadták őt. Írt a békéről meg a szeretetről, arról, milyen gyönyörű dolog szeretni mindazt, ami körülvesz bennünket. *Add fel az eddigi életmódodat, és egyszerűen csak élj így. Az igyekezet csak időpocsékolás.*

A következő levél csak két hónap múlva érkezett. A bélyeg és a bélyegző venezuelai volt, Caracasból. A mestert ott is lelkesen fogadták. *A dél-amerikaiak nyíltszívű emberek, ám nagyon hevesek. Fontos – írta a mester –, hogy féken tudjuk tartani indulatunkat, így sikerül jó barátokká válnunk. A te belső tüzed is alkotó tűz legyen, ne pusztító. A szebb világ építése mindenkinek kötelessége.*

A férfi zavarban volt. Lobbanékony természetét már régtől próbálta féken tartani. Olyan érzése volt, hogy mostani mestere tényleg ismeri. Akkor hát az ilyen „közeli” helyzetben a levélben kifejezett valamennyi banalitás valódi igazsággá változott. Valódivá és egyszerűvé. A férfi egyszerűen úgy érezte, hogy valaki érti őt és valóban irányítani akarja.

Ettől a naptól kezdve naponta ellenőrizte a levél-szekrényét, és feszülten várta a további levelet.

A negyedik levél a legutóbbi után a Dél-afrikai Köztársaságból, Fokvárosból érkezett. Sh...a G. nagyon szomorú volt, mert azon a vidéken, amelyen járt, tanúja volt, hogy az emberek nem becsülik az életet. Sem a magukét, sem a másét. *Kesergek a gyilkosságok meg a népiirtások miatt, amiről a bevándorlóktól hallok, és tudatosítottam, mekkora kincs a szeretet. Nagyon fontos megbékélni minden lényvel, s az emberen múlik a választás, akar-e vagy sem fájdalmat okozni. S nem utolsó sorban nagyon fontos, hogy az ember megbékéljen minden emberrel az életében. Minden út felesleges és feleslegesen nehezebb, ha magaddal hordod a gyűlölet terhét. Meg kell szabadulnunk negatív érzelmeinktől és legyünk megbocsátók.*

A mester szomorú levele a férfit nagyon megérintette, megint úgy érezte, hogy gondjaival nincs egyedül a világon. Szeretet, megbocsátás, nem bántani senkit – ismét három banális tanács, amelyek rendkívül igazként hatottak. A mester sokat tudhat róla, bizonyára az előzőtől, gondolta ismét.

A maga útján járva egyetlen teher nyomasztotta csupán, kapcsolat egy nővel, aki két évvel ezelőtt összetörte a szívét. Akkor úgy érezte, kisklott a vonatja, hogy nincs tovább. Később azonban lassan talpra állt, és megtette első bátoritan lépteit, mint egy kisgyerek, fokozatosan egyre több és több merészséggel, ismét emberek közé kezdett járni. De a nőnek nem bocsátott meg. Ha véletlenül meglátta valahol, szomorúság és harag fogta el. Tudta, hogy ez így nem helyes, ám a közelében nem tudott uralkodni magán, nem tudott normálisan beszélni. Ezért igyekezett kerülni őt. Egészen idáig azt hitte, hogy belül már mindent elrendezett, ám ez a levél az új mesterétől kinyitotta a szemét. Úgy érezte magát, akár egy zarándok, aki a poros úton hirtelen rádöbben, hogy kavics van a cipőjében. De hát mitévő legyen? Nyissa fel a régi sebeket, kérdezte önmagától, és nyugtalanság fogta el.

Valami rágta, mint az egér Válek versében, mardosta, nem volt tőle egy nyugodt napja. S akkor jött a további levél.

A bélyeg meg a pecsét belga volt, Antwerpenből. A mester szinte lelkenedezve dicsérte a táj szépségét. *Soha ezelőtt nem voltam Európában, s mindaz, amit eddig láttam, valóban tetszik nekem. Az emberek barátságosak, s a tanítványaim nagyon odaadók. Hosszú utat kellett megtennem, hogy eljussak ide a végekre. Az egész út egy közönséges első lépéssel kezdődött. Ezt mindenkinek meg kellene tenni, főleg annak, aki magasabb lelki szintet akar elérni. Ezért – írta Sh...a G. –, ha ezen az úton akarsz haladni, lépj! Ha vannak dolgok, amiről le kell mondanod, mondj le róluk. Ha akadnak emberek, akikkel békülnöd kell, tedd meg. Több módja is van ennek. Írj levelet, fess képet vagy írd verset. Semmi nagyobb dolog nem jön magától.*

A férfi meglepődve döbbsent rá, hogy a mester megérintette a lelkét. Hirtelen. Pontosan rátapintott, mire van szüksége. Ezért már magában így szólította „Sri Bhagavan”, ami azt jelenti „Aldott”. Néhány napra a lakásába zárkózott, ki sem mozdult, hogy minden gondolatát a konkrét lépésre összpontosítsa, amit meg kell tennie. Jóformán nem is evett, nem válaszolt semmi hírre. Csak miután elhatározta, hogy az ő esetében az első lépés egy vers lesz. Egyszer régen annak a bizonyos nőnek írt egyetlen verset, amit nem olvasott el senki, csak a nő. Elhatározta, hogy a békülési szándéka jeléül közzéteszi az irodalmi újságban, és tudta, hogy ha a nő elolvassa, megérti, hogy nem akar hordozni magában semmi haragot. Sem többet, sem kevesebbet. Újra átnézte a mester levelét, szinte megdöbbsent a pontos utasításai fölött, s azzal az érzéssel, amely a megkönnyebbüléshez vezetett – mint ahogy a zarándok a cipőjében lévő kavicsal a járda szélére ül és lassacskán kifűzi cipőjét –, néhány apró javítást végezve rajta, a verset email-ben elküldte a szerkesztőségbe. Aztán kiment a sza-

badba, és jó mély lélegzetet vett. Meglepte, hogy amíg szobájában magába zárkózott, kint beköszöntött a tavasz. Ezt jó jelként könyvelte el.

A vers egy hónap múltán jelent meg a folyóiratban, a mester levele hosszabb ideig váratott magára. Már május közepe volt, mikor megjelent a levélsekreányében az eddig utolsó, a hatodik levél. Ahogy a kezébe vette és meglátta rajta a cseh posta pecsétjét, hevesebben kezdett dobogni a szíve. Már kint felnyitotta, és a lakásáig érve el is olvasta. Sri Bhagavan ebben megdicsérte a férfit minden lépéséért, amit célja elérése érdekében tett, és elárulta neki, milyen örömet érez utazása során a szorgalmas tanítványaival való találkozások alkalmával. *Meggyőződésem, hogy te is igyekszel tökéletesíteni magad embertársaidal való kapcsolataidban, a szeretet terjesztésében. Nagyon tetszik nekem, amikor személyesen találkozom tanítványaimmal és így közvetlenül beszélhetek velük.* Ezeknél a szavaknál a férfinak nagyot dobbant a szíve és elképzelte, hogy a mester egyik megállója lehetne az ő városa is. *Ne feledd, hogy az első lépés, amire előbb figyelmeztettelek – folytatta a mester –, nem lehet az utolsó. A megbékélésnek mindennel és mindenkivel személyesnek kell lennie, szemtől szembe. Az első lépés felbátorít, a többi meg már rajtad múlik. Találkozz azokkal az emberekkel, akikkel találkoznod kell, különben egyhelyben fogsz topogni.*

Ennyi elég is volt a férfinak. Tudta, hogy a nővel találkoznia kell minden áron, és meg kell próbálni igazi békességre jutni, különben enélkül a mester nem látogatja meg. Írt neki hát egy e-mailt. A válasz másnap meg is jött, a nő azonban nagyon semleges választ adott. *Szívesen találkozom, de ne remélj semmit.* Ez jellemző rá, gondolta, és egy eldugott utcácskában lévő kis kávézót ajánlott.

S most itt ül és vár, az asztalon három levél fekszik a mestertől – nehogy valami hülyének nézzék – és lassacskán gőzölgő tea.

A nő csendben, feltűnés nélkül érkezett. Kis ideig nézelődött a helyiségben, s ahogy felismerte, félszeg mosollyal lépett az asztalához. A férfi felállt, üdvözölte (alacsonyabbnak tűnt neki, mint azelőtt), a nő pedig limonádét rendelt. A férfi kinyitotta száját, de képtelen volt megszólalni, ezért csak a levelekre tette a kezét, és lassan a nő felé tolta az asztalon.

A nő elpirult, a táskájából egy nagy, nyitott borítékot vett elő, és mélyet lélegzett. A férfi meglepődött és várt, mi lesz.

Ne félj, mondta a nő. Valamit írtam neked – arra az esetre, ha nem tudnék megszólalni. Olvasd, szólította fel.

A borítékból, amit adott neki, papírlapokat húzott elő, és hangosan kezdte olvasni: A férfi belépett a kávézóba, és a legkevésbé feltűnő helyet választotta. Leült, teát rendelt és várt...

(Vércse Miklós fordítása)